

**OŚWIADCZENIE O STANIE KONTROLI ZARZĄDCZEJ ZARZĄDU
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
ZA ROK 2024**

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- 2) skuteczności i efektywności działania,
- 3) wiarygodności sprawozdań,
- 4) ochrony zasobów,
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- 7) zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanej przeze mnie jednostce sektora finansów publicznych – **Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**

Część A

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II Oświadczenia.

Część C

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- x monitoringu realizacji celów i zadań,
- x samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- x procesu zarządzania ryzykiem,
- x audytu wewnętrznego,
- x kontroli wewnętrznych,
- x kontroli zewnętrznych,
- x innych źródeł informacji: ustaleń audytora poczynionych w toku audytu wewnętrznego, pn. „Ocena systemu kontroli zarządczej w NFOŚiGW za rok 2024”, audytów zewnętrznych oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej złożonych przez nadzorujących samodzielnie komórkami organizacyjnymi.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Dorota Zawadzka-Stępniaak – Prezes Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

Małgorzata Szafoni – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

Paweł Augustyn – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

Józef Matysiak – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

Robert Gajda – Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW

.....
(data i podpis)

Dział II

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym (2024):

- 1) W obszarze *zgody działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:
 - Wskazane wzmocnienie mechanizmów kontrolnych oraz dokonanie usprawnień funkcjonowania procesu obsługi zgłoszeń sygnalizacyjnych, na podstawie *Ustawy o ochronie sygnalistów z dnia 14 czerwca 2024 r.* oraz procedowania z nieprawidłowościami i nadużyciami w NFOŚiGW.
- 2) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Niezakończenie prac związanych z implementacją funkcjonalności systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021*.
 - Brak określenia w Programie priorytetowym, pn. *„Racjonalna gospodarka odpadami”* wskaźnika pozwalającego na ocenę stopnia realizacji celu Programu w zakresie recyklingu odpadów, zważywszy na przesunięcie w czasie aktualizacji niniejszego programu.
 - Realizowana liczba kontroli w roku obrachunkowym 2023/2024 w miejscu dot. inwestycji będących w okresie trwałości, może stworzyć potencjalne ryzyko dla osiągnięcia zakładanego progu 5% gmin na terenie RP w odniesieniu do założeń zawartych we Wniosku o dofinansowanie Projektu Grantowego - dot. przedsięwzięć realizowanych w ramach Umowy o dofinansowanie nr POIS.11.01.00-00-0001/22-00 Projektu Grantowego, pn., *„Program Priorytetowy Mój Prąd na lata 2021–2023 - React EU”*.
- 3) W obszarze *ochrony zasobów*:
 - Niezakończenie w NFOŚiGW procesów wdrażania rozwiązań/narzędzi IT, dotyczących:
 - a) segmentacji sieci informatycznej,
 - b) zakupu i implementacji oprogramowania SIEM,¹skutkujących usprawnieniem/poprawą monitorowania i zarządzania bezpieczeństwem sieci NFOŚiGW.
- 4) W obszarze *przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania*:
 - Niezakończenie prac związanych z aktualizacją *„Kodeksu etyki pracowników NFOŚiGW”*, w oparciu o cel wynikający z *„Planowania działań w ramach transformacji kultury organizacyjnej w NFOŚiGW w lata 2024-2026”*.

Planowane działania, które zostaną podjęte w 2025 roku, w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

- 1) W obszarze *zgody działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:
 - Podjęcie działań w celu wzmocnienia mechanizmów kontrolnych oraz dokonania usprawnień funkcjonowania procesu obsługi zgłoszeń sygnalizacyjnych dotyczących obsługi zgłoszeń sygnalizacyjnych, na podstawie *Ustawy o ochronie sygnalistów z dnia 14 czerwca 2024 r.* oraz procedowania z nieprawidłowościami i nadużyciami w NFOŚiGW.
- 2) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:
 - Kontynuacja działań w zakresie implementacji systemu informatycznego i regulacji wewnętrznych dot. obsługi projektów finansowanych ze środków *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021*.
 - Określenie w programie priorytetowym, pn. *„Racjonalna gospodarka odpadami”* wskaźnika, który pozwoli na rzetelną ocenę stopnia realizacji celu tego Programu w zakresie recyklingu odpadów przy najbliższej aktualizacji programu priorytetowego.
 - Kontynuacja w kolejnych latach podjętych już działań w roku obrachunkowym 2024/2025 w zakresie zwiększonej liczby kontrolowanych inwestycji w okresie trwałości, w celu

¹ Security Information and Event Management

osiągnięcia zakładanego pułapu kontroli w miejscu - 5% gmin na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

3) W obszarze *ochrony zasobów*:

- Kontynuacja działań w zakresie wdrożenia rozwiązań/narzędzi IT, skutkujących usprawnieniem/poprawą monitorowania i zarządzania bezpieczeństwem sieci NFOŚiGW.

4) W obszarze *przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania*:

- Kontynuacja działań zmierzających do aktualizacji „Kodeksu etyki pracowników NFOŚiGW”, w oparciu o cel zawarty w „Planowaniu działań w ramach transformacji kultury organizacyjnej w NFOŚiGW w lata 2024-2026”.

Dział III

W Oświadczeniu Zarządu NFOŚiGW o stanie kontroli zarządczej za rok 2023 deklarowano:

1) W obszarze *zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:

- Podjęcie działań we wszystkich komórkach organizacyjnych w celu właściwego gromadzenia dokumentacji w teczках aktowych oraz zakończenia procesu archiwizacji dokumentacji archiwalnej NFOŚiGW.

2) W obszarze *skuteczności i efektywności działania*:

- Kontynuację działań w zakresie elektroniczacji procesów obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW.
- Podjęcie działań celem zapewnienia integracji funkcjonujących w NFOŚiGW aplikacji i systemów dziedzinowych IT z systemem EZD RP², w szczególności wdrożenie elektronicznej archiwizacji dokumentacji spraw elektronicznych.
- Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW, po uruchomieniu kluczowych funkcjonalności systemu, zasad wykorzystania systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków *Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021* oraz *Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021*.

3) W obszarze *ochrony zasobów*:

- Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW metodyki szacowania ryzyka dla Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

W celu zrealizowania powyższych deklaracji podjęto następujące działania:

Ad 1) W obszarze *zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi*:

- Podjęcie działań we wszystkich komórkach organizacyjnych w celu właściwego gromadzenia dokumentacji w teczках aktowych oraz zakończenia procesu archiwizacji dokumentacji archiwalnej NFOŚiGW.

Zalecenie zrealizowane.

W roku 2024 zasady gromadzenia i dokumentowania spraw w NFOŚiGW były cyklicznie komunikowane do wiadomości pracowników Biura NFOŚiGW. Kierujący samodzielnymi komórkami organizacyjnymi w NFOŚiGW sprawowali bieżący nadzór nad zapewnieniem kompletności teczek papierowych (akt spraw), prawidłowym ich wytwarzaniem, gromadzeniem, przetwarzaniem i archiwizacją. Kierujący samodzielnymi komórkami organizacyjnymi w NFOŚiGW prowadzili bieżący nadzór nad archiwizacją spraw w sposób tradycyjny (papierowy) przed ich przekazaniem do archiwum zakładowego.

Natomiast z poziomu Departamentu Administracyjnego NFOŚiGW prowadzony był cykliczny monitoring sposobu archiwizacji akt w losowo wybranych obszarach w teczках elektronicznych w systemie EZD RP.

² System Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, w ramach projektu informatycznego pn. „EZD RP – elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji publicznej”, zrealizowanego przez NASK PIB

Ad 2) W obszarze skuteczności i efektywności działania:

- Kontynuacja działań w zakresie elektroniczacji procesów obsługi umów finansowanych ze środków krajowych jak również raportowania w NFOŚiGW.

Zalecenie w trakcie realizacji.

W roku 2024 w NFOŚiGW trwały prace nad opracowaniem nowego systemu WiU³ w ramach własnych zasobów programistycznych. Z uwagi na konieczność przygotowania systemu dla nowych programów masowych, takich jak np. „Moja elektrownia wiatrowa”, „Mój prąd 6” oraz Instrumentów finansowych w ramach Feniks 2021-2027, prace nad nowym WiU obecnie zostały wstrzymane. Prowadzone są działania w celu pozyskania z rynku nowych programistów, dzięki czemu prace mogłyby być prowadzone szybciej.

W końcówce 2023 r. wdrożony został system EZD RP, aktualnie trwają prace nad integracją systemów wspierających proces obsługi dofinansowania, jednak z uwagi na różne błędy po stronie systemu EZD RP, prace te przedłużają się i konieczne jest monitorowanie NASK PIB o naprawę tych błędów.

- Podjęcie działań celem zapewnienia integracji funkcjonujących w NFOŚiGW aplikacji i systemów dziedzinowych IT z systemem EZD RP, w szczególności wdrożenie elektronicznej archiwizacji dokumentacji spraw elektronicznych.

Zalecenie w trakcie realizacji.

Zapewnienie integracji funkcjonujących w NFOŚiGW systemów i aplikacji z EZD RP było i jest kluczowym zadaniem NFOŚiGW. Z racji zdefiniowanych przez Departament Informatyki NFOŚiGW ograniczeń systemu EZD RP w zakresie powiązania go z innymi systemami dziedzinowymi NFOŚiGW proces ten został czasowo wstrzymany.

Zespół do wdrożenia systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją EZD RP w NFOŚiGW został rozwiązany i rozliczony przez Zarząd NFOŚiGW, zgodnie z protokołem A/70/2024, pkt 7 z dnia 31.10.2024 r.

Zgodnie z przyjętą architekturą systemów, obsługa nowo tworzonych aplikacji nie będzie wiązała się z integracją z EZD RP. System dziedzinowy po zakończeniu biegu sprawy wywoła obowiązek stworzenia paczki z metadanymi do ADE (Archiwum Dokumentów Elektronicznych), bez przesyłania ich do archiwum zakładowego w EZD RP.

W NFOŚiGW w roku 2024 systematycznie były/są wprowadzane kolejne klasy elektroniczne z JRWA⁴ umożliwiające prowadzenie spraw, a także ich archiwizację w systemie EZD w sposób elektroniczny. Od początku roku 2024 roku funkcjonowały składy chronologiczne dokumentów papierowych, które umożliwiały prowadzenie spraw elektronicznych. Całość dokumentacji była/jest skanowana i dystrybuowana elektronicznie poprzez system EZD RP.

- Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW, po uruchomieniu kluczowych funkcjonalności systemu, zasad wykorzystania systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021.

Zalecenie w trakcie realizacji.

Do końca roku 2024 w NFOŚiGW nie wdrożono do systemu produkcyjnego wszystkich kluczowych funkcjonalności systemu informatycznego do obsługi projektów finansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. Szacuje się, że ww. funkcjonalności będą uruchomione na przełomie stycznia i lutego 2025 r., co pozwoli na wdrożenie odpowiednich zapisów do regulacji wewnętrznych.

3) W obszarze ochrony zasobów:

- Opracowanie i przyjęcie w regulacjach wewnętrznych NFOŚiGW metodyki szacowania ryzyka dla Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

³ System Wnioski i Umowy

⁴ Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt

Zalecenie zrealizowane.

W pierwszym kwartale 2024 roku wewnętrznym konsultacjom poddany został wstępny projekt dokumentu regulującego zarządzanie ryzykiem w obszarze cyberbezpieczeństwa. Przyjęcie dokumentu przesunęło się w czasie, ze względu na konieczność dokonania przeglądu i aktualizacji dokumentów wyższej rangi, tj. „*Polityki Bezpieczeństwa Informacji NFOŚiGW*” oraz „*Regulaminu Zarządzania Cyberbezpieczeństwem Systemów Teleinformatycznych w NFOŚiGW*”. Nowe wersje Polityki oraz Regulaminu zostały przyjęte przez Zarząd NFOŚiGW w dniu 01.08.2024 Uchwałą Zarządu nr A/47/2/2024 oraz Uchwałą Zarządu nr A/47/3/2024.

Po zatwierdzeniu dokumentów nadrzędnych rozpoczęto proces weryfikacji i aktualizacji dokumentacji z zakresu bezpieczeństwa, w celu stworzenia spójnego schematu regulacji wewnętrznych. Po ustaleniu ścieżki akceptacji z Departamentem Prawnym NFOŚiGW dokumenty zostały przekazane do akceptacji Dyrektora Biura NFOŚiGW.

Po konsultacjach wewnętrznych „*Procedura zarządzania ryzykiem w systemach teleinformatycznych*” została przekazana do akceptacji i finalnie zatwierdzona w NFOŚiGW w dniu 16.12.2024 r.

2. Pozostałe działania

W roku 2024, w celu wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej w zakresie realizacji procesów i zadań w biurze NFOŚiGW podejmowano następujące działania:

1. Wzmocniono obsadę kadrową komórek merytorycznych i kadry kierowniczej, z uwagi na dużą liczbę składanych wniosków oraz uruchamianych kolejnych naborów.
2. Ogłaszano nowe nabory, celem dostosowania obsady kadrowej do zwiększonej liczby zadań i zakresu obowiązków, m.in. w związku z zadaniami w nowej perspektywie finansowej 2021-2027.
3. Wprowadzono bieżący i systemowy nadzór nad terminowością prowadzonych spraw w procesie udzielania dofinansowania.

Ponadto w ramach procesów horyzontalnych:

4. Zaktualizowano zapisy procedur dot. rejestracji i rozliczania operacji gospodarczych i ewidencji składników majątkowych NFOŚiGW.
5. Prowadzono bieżącą analizę płynności finansowej NFOŚiGW i wysokości zapotrzebowania na środki na zobowiązaniach wieloletnich i funduszu podstawowym, w celu zapewnienia elastycznego przesuwania/wydatkowania środków.
6. Zintensyfikowano liczbę kontroli w miejscu realizacji projektów dot. prawidłowości wydatkowania środków uzyskanych w ramach KPO 2021-2027, wydatkowanych w programie priorytetowym, pn. „*Czyste Powietrze*” u wybranych wnioskodawców i w wfosigw. Dodatkowo prowadzono kontrole programów: „*Moje Ciepło*”, „*Mój Prąd*” oraz „*Pomoc dla przemysłu energochłonnego*”, w celu zidentyfikowania oraz wyeliminowania zastrzeżeń w ich funkcjonowaniu.
7. We wrześniu 2024 Rada Nadzorcza przyjęła „*Strategię działania NFOŚiGW na lata 2025-2028*”, w której określono „*Plan wdrażania priorytetów środowiskowych*” (cele dziedzinowe) oraz „*Plan wdrażania zadań i działań*” (cele/zadania horyzontalne) - do realizacji w perspektywie do roku 2028. Operacjonalizacja Strategii odbywała się będzie za pomocą Komitetu Monitorującego wdrażanie Strategii, Kierownika projektu, Zespołu Roboczego ds. Strategii Działania oraz obszarowych Grup Roboczych kierowanych przez Liderów. Od 2025 roku zostaną wprowadzone nowe zasady monitorowania realizacji celów, a ww. cele wdrażane będą na podstawie przyjętego przez Komitet Sterujący „*Ramowego harmonogramu realizacji działań określonych w Strategii działania*”, a w ramach Grup Roboczych - „*Kart projektowych działań*”. Ich realizacja będzie monitorowana przez Komitet Monitorujący za pośrednictwem przedkładanych okresowo sprawozdań z realizacji Strategii Działania, sprawozdań z realizacji etapów działań oraz sprawozdań końcowych z realizacji działań.
8. Kontynuowano w roku 2024 prace nad przygotowaniem perspektywy finansowej 2021-2027. - tworzenie rozwiązań, opracowanie i doskonalenie procedur, wytycznych, regulaminów naborów w ramach KPO/FEniKS/FEPW 2021-2027. Prowadzone były również szkolenia dla Beneficjentów, których celem było zaznajomienie zainteresowanych podmiotów z nowymi rozwiązaniami perspektywy finansowej 2021-2027.